

MATKI

Maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteiden yhteissuunnittelu Kiiminkijoen valuma- alueella

Kiiminkijoki

178 km pitkä pääuoma

Suurin sivujoki Nuorittajoki 105 km

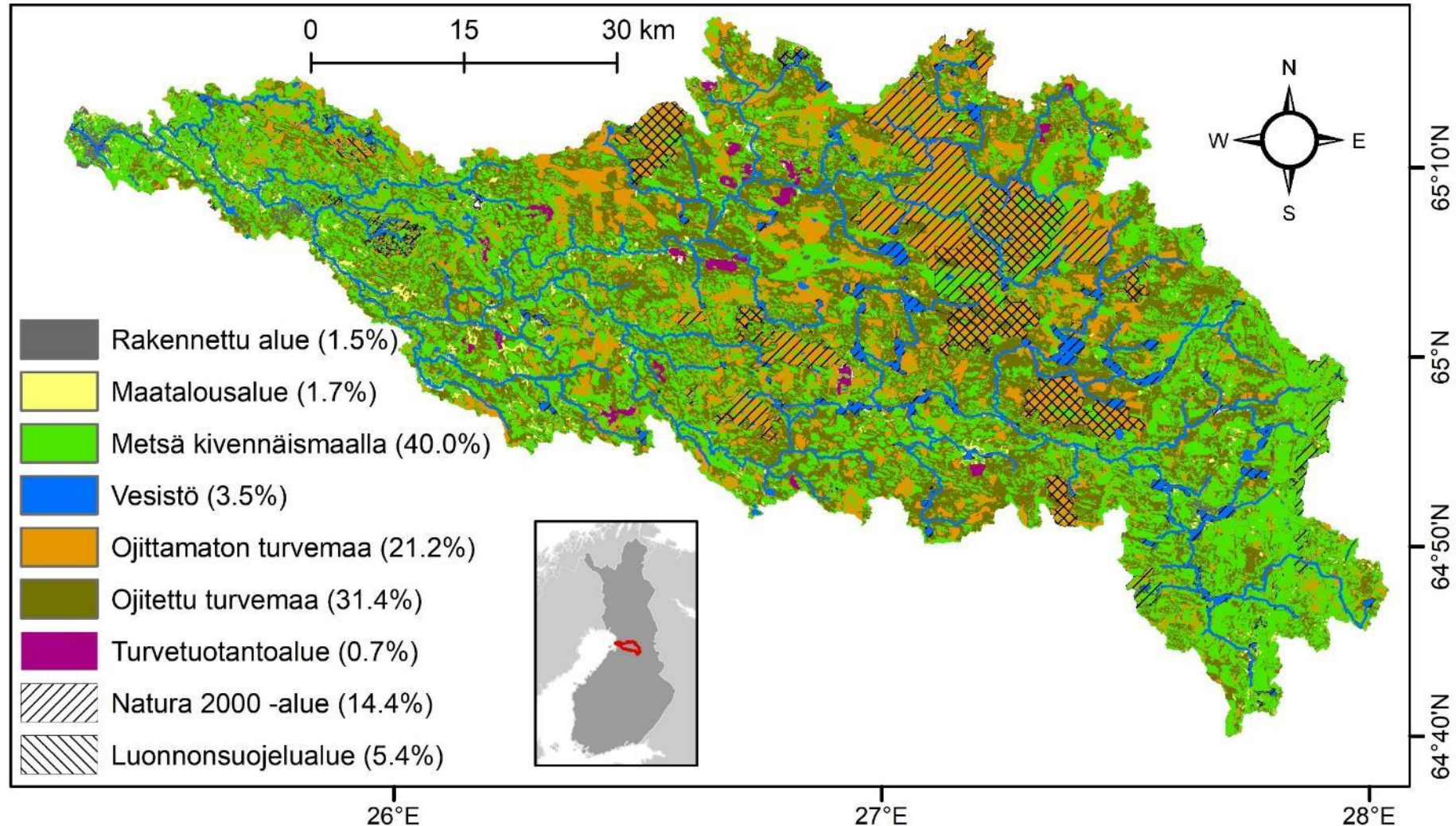
Suuri virtaamien vaihtelu, valjastamaton joki

Muutoksia viime vuosikymmeninä

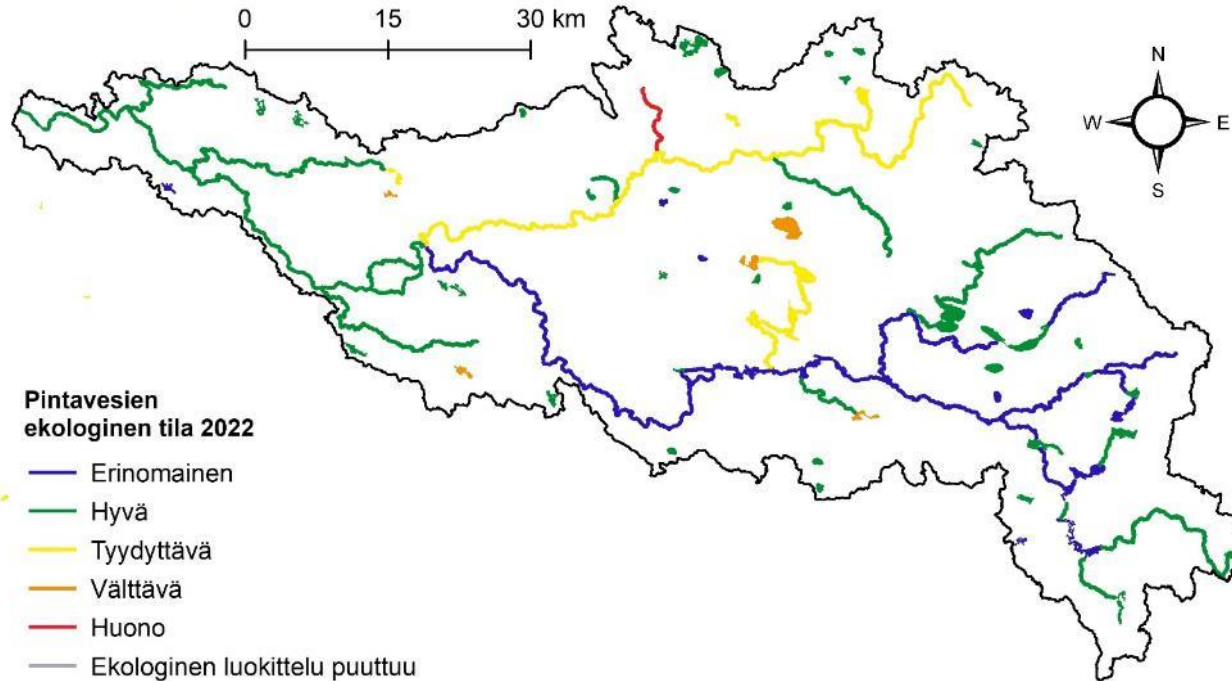
- Koskien perkaus 1940-50 luvulla, myöhemmin kunnostamisia
- Maanviljelyn ja metsätalouden tehostuminen, turvetuotanto
 - hajakuormitusta, virtaamien äärevöitymistä

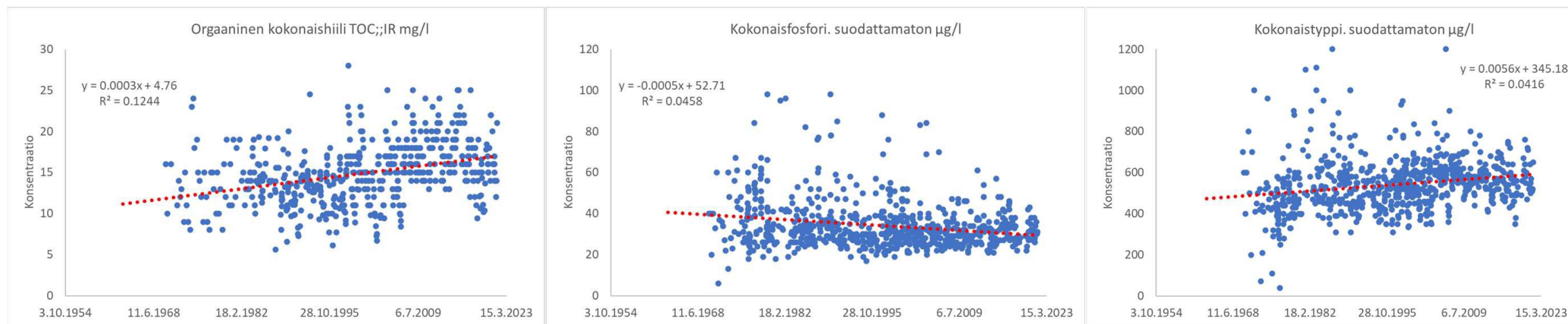
Kiiminkijoen valuma-alue, 3824 km²

Joen vedenlaatu

Lähde: SYKE

Lähde: Hannu Marttila, Oulun yliopisto

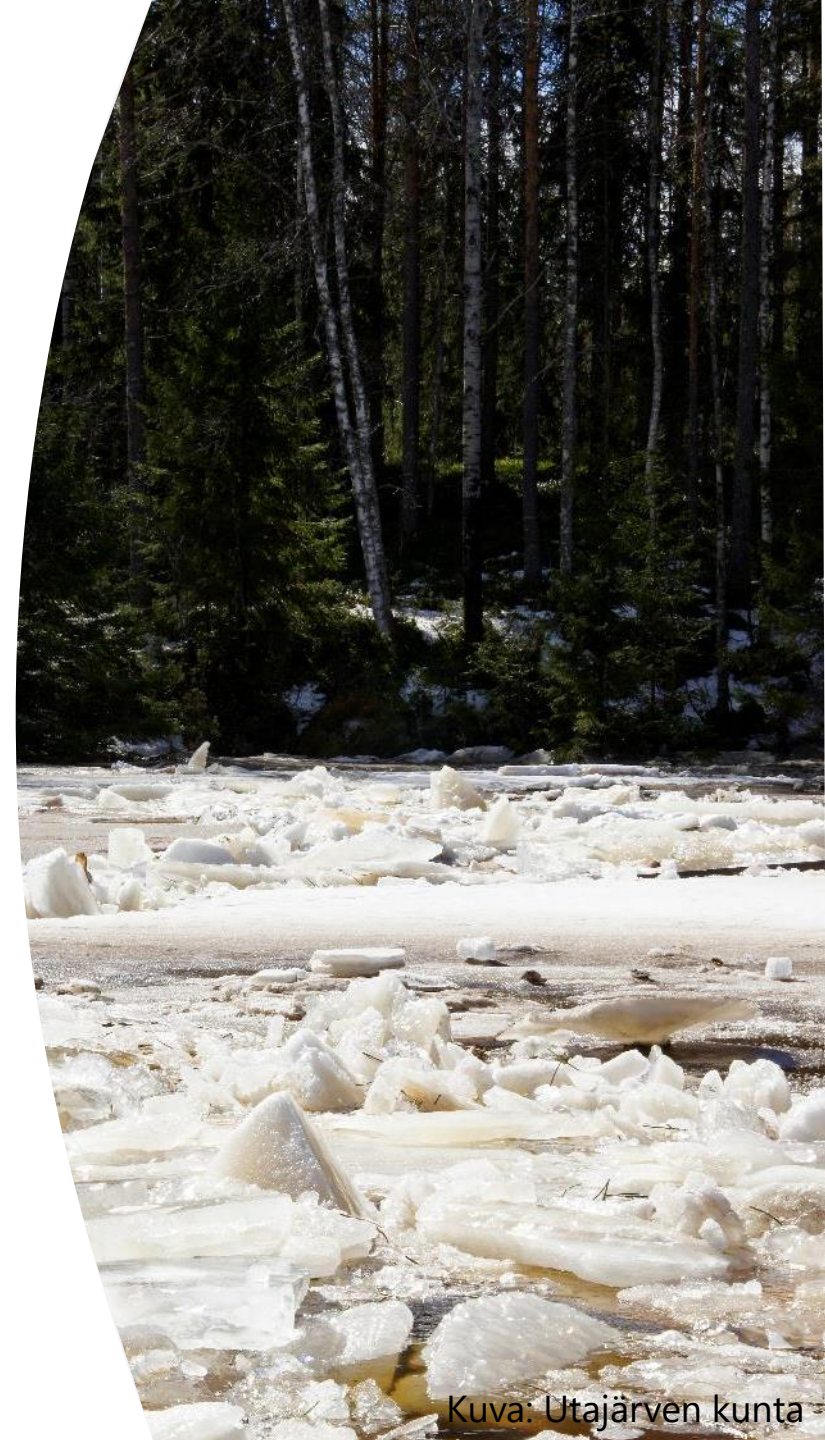
Miksi MATKI-hanke?

Maankäyttösektorin ilmastonmuutoksen hillintä kohdistuu voimakkaasti turvemaavaltaisille alueille, joilla on paljon yksityisomistusta

- Maanomistaja päättää, mitä metsille ja maatalousalueille tehdään

Usein rajatut tiedot, miten maankäytön ilmastotoimenpiteitä tulisi kohdentaa ja priorisoida valuma-alueilla

- Oikein suunnatut maankäytön muutokset voivat parantaa vedenlaatua ja edesauttaa vaelluskalojen nousua jokeen
- Samalla tulee huomioida muut ympäristö- ja yhteiskuntavaikutukset
- **Tarvitaan toimintamalleja, miten muutos voidaan tehdä kestävästi**

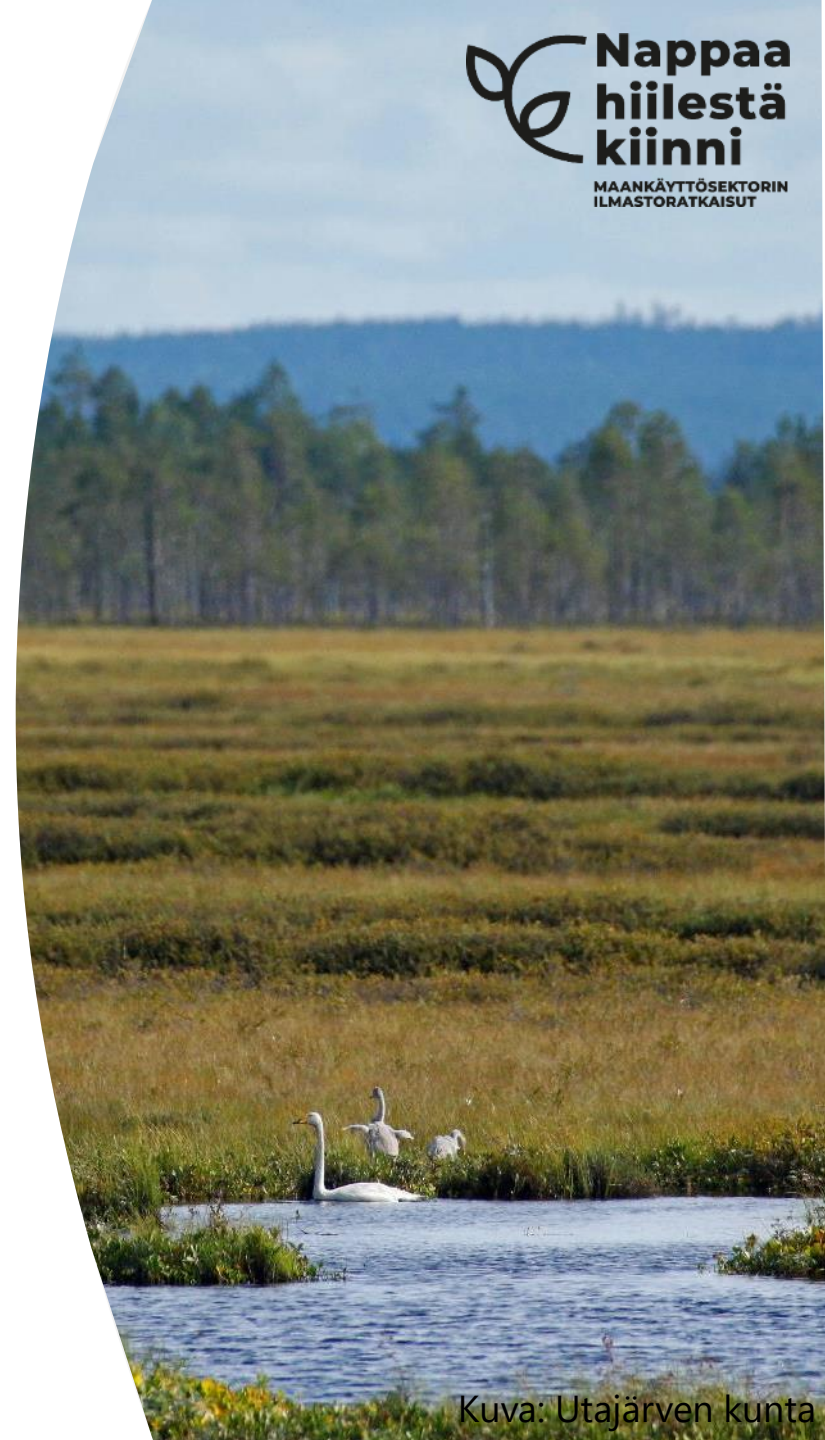

Maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteiden yhteissuunnittelu Kiiminkijoen valuma- alueella (MATKI)

Hankkeessa suunnitellaan yhdessä alueen toimijoiden kanssa maankäytön ilmastotoimenpidekokonaisuus, joka on ympäristöllisesti kestävä, sosiaalisesti oikeudenmukainen ja taloudellisesti toteuttamiskelpoinen.

Hanke kehittää valuma-alueetasoisen yhteissuunnittelun toimintamallin.

Toimenpiteistä tehdään vuoteen 2035 ulottuva tiekartta, joka määrittää toimenpiteiden toteuttajan ja aikataulun.

Hankkeen avaintiedot

MMM:n Hiilestä kiinni -ohjelman rahoittama kehittämishanke

Toteutus vuosina 2022-2024

Kokonaisbudjetti n. 700 t€

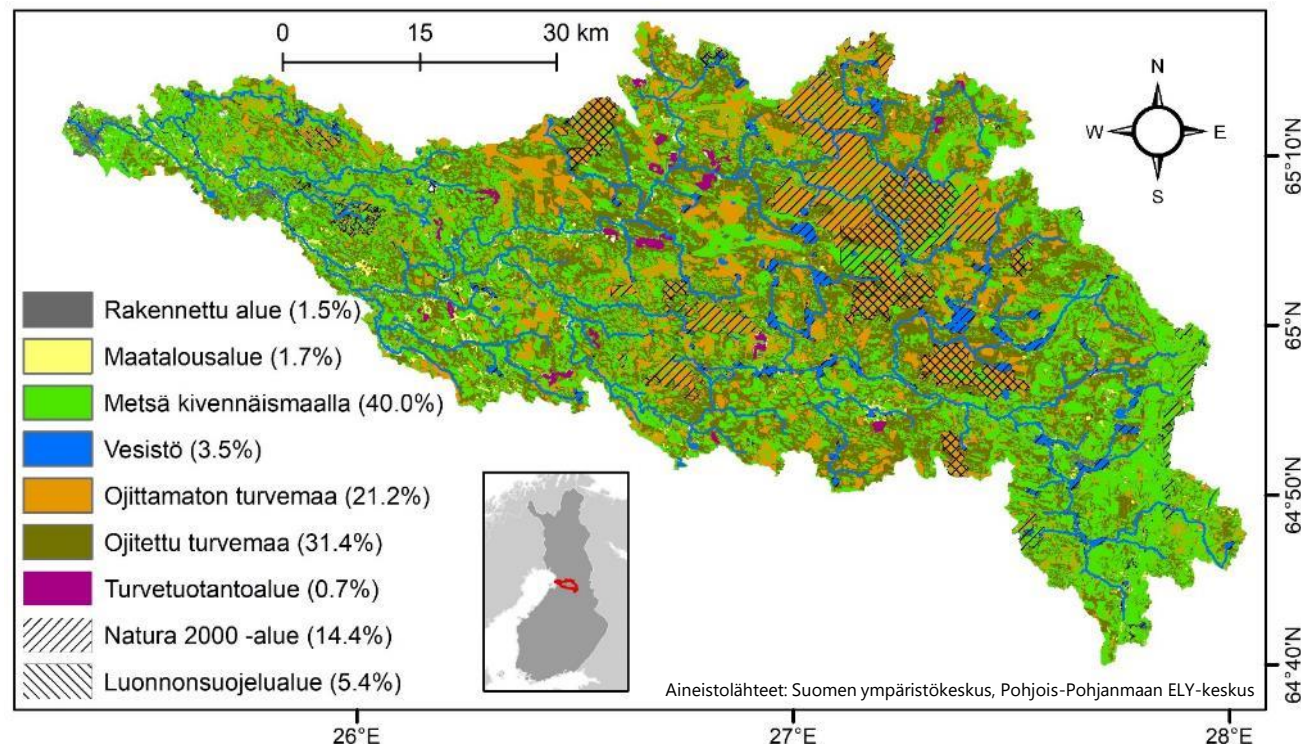
Luke: koordinaattori ja luonnontieteellinen tutkimus

OY kulttuuriantropologia: yhteiskuntatieteellinen tutkimus ja hanketyöntekijän palkkaus

SMK: Metsätalouden luonnonhoidon suunnittelun pilotointi

Hankkeen vaiheet ja aikataulu

1. Valitaan tarkasteltavat ilmastotoimenpiteet ja arviointikriteerit (TP1; valmis 2/2023)
2. Pilotoidaan osavaluma-alueen luonnonhoitotoimenpiteiden suunnittelua (TP2; valmis 12/2022)
3. Tehdään valittujen ilmastotoimenpiteiden vaikutusten monitavoitearviointi (TP3; valmis 2/2024)
4. Muodostetaan tiekartta tehtävistä ilmastotoimenpiteistä (TP4; valmis 10/2024)

Hankkeessa tehtävät paikkatietoanalyysit auttavat ymmärtämään alueen nykytilaa ja mahdollisia tulevaisuuden muutoksia.

MATKIn päävaiheet

1. Keskeisten sidosryhmien tunnistaminen	TP1	Kevät 2022
2. Taustoitus	TP1	Kesä-syksy 2022
1. Sidostahojen näkemysten tunnistaminen (haastattelut)		
2. Alueeseen tutustuminen (aineistojen keruu yms.)		
3. Sidostahojen tuominen yhteen työpajassa	TP1	Helmikuu 2023
1. Tulevaisuuden visiointi		
2. Muutostarpeiden tunnistaminen		
4. Mahdollisten tulevaisuuksien mallintaminen	TP3	Vuosi 2023
1. Mitä tapahtuu, jos tehdään x?		
5. Mallinnuksista keskusteleminen sidostahojen kanssa	TP3	2023-2024
6. Tulevaisuuden tiekartan tekeminen	TP4	2024
+ Kunnostuspilottien suunnittelu ja toteutus	TP2	2022-2024

MATKI:n toimintaperiaate

- MATKI kokoaa luonnon- ja yhteiskuntatieteiden tutkijat sekä alueen toimijat poikkitieteelliseen, tieteen ja käytännön yhdistävään toimintamalliin
- MATKI:ssa suunnitellaan ilmastotoimenpidekokonaisuus mutta sitä ei toteuteta
- Noin viisi osallistavaa työpajaa vuosina 2022-2024
 - Lisäksi Metsäkeskuksen omat työpajat
- Alueen toimijoiden ja asukkaiden haastatteluja
- Paikkatieto- ja tilastoanalyyskejä maankäytön muutosten vaikutuksista ilmastoon, monimuotoisuuteen, vesistöön ja talouteen